

Klinegilderne i vor Hjemegn i gamle Dage.

Af Marie Christophersen.

Naar en Mand i gamle Dage skulde have klinet Vægge i en ny Længe i sin Gaard, sendte han ikke Bud efter en Murermester. Men paa en bestemt Dag indbød han By-mændene med deres Karle og Piger (Sønner og Døtre) til at deltage i Arbejdet. Der udsendtes ikke Bedemand eller Bedepige med særlig Indbydelse, som Skik og Brug var ved større »Verskaber« (Gilder). Men medens By-mændene var samlede i Oldermændens Stue, eller de sad omkring Bystævnet, for at drøfte et eller andet af Byens fælles Anliggender, der havde givet Anledning til, at de var sammenkaldt, bad han dem om deres Bistand til Klinegildet, hvilket de lovede ham. Naar saa Dagen var bestemt, sendte han sin Karl eller Dreng omkring til By-mændene med den Besked, at nu maatte de komme paa den og den Dag.

Forberedelserne.

I flere Dage havde Gaardens egne Mandfolk travlt med at køre Ler hjem fra Marken. Fandtes der ikke passende Ler paa ens eget Stykke Jord, fik man det hos en af sine Naboer. Hvor der fandtes et godt Lerlag, blev

der gravet et Hul (Lergrav), og derfra blev man saa forsynet med den Portion Ler, der skulde til. Det hjemkørte Ler lagdes i en Bunke i Gaarden eller i dens Nærhed. Det skulde nu »gøres til«. Der hældtes noget Vand paa Leret, og en Del Halm blev ligeledes kastet deri, for at Lerets Bindeevne skulde blive større. En Hest med Rytter (det var i Reglen Gaardens Dreng, der fik sig den Ridetur) blev nu jaget op i Bunken, og en Mand blev sat til at passe paa, at Hesten stadig gik rundt og traadte i Leret, indtil det blev æltet, saa det blev blødt og bøjeligt.

Gildesdagen.

Paa den berammede Dag mødte Bymændene saa med deres Karle og Piger paa Gildesgaarden. Først blev Lerbunken eftersat, og man drøftede, om Leret havde den passende Fasthed og Elasticitet til at kline med. Naar de ældre Mænd i Flokken havde givet deres Mening til Kende i dette Spørgsmaal, blev Gæsterne budt ind i Dagligstuen, hvor man bænkedes om Langbordet. Efter at de her havde sat Davren til Livs, gik de ud til deres Arbejde. Mændene begyndte først at arbejde, de satte Staver ind baade i Nedenvæggene og Ovenvæggene. Staverne (»Stejgerne«) sattes i de øverste Vægge fra »Læden« ned i Løsholtene og i de nederste Vægge fra Løsholtene ned i et Stykke Træ, som kaldtes »Sylstykket«; det var lagt over Grundstenene. Tømreren (Huggeren) havde først hugget en Rille deri, og ligeledes var der boret Huller i Stykket, saa det paa den Dag, da der skulde klines, var nemt at indsætte Staverne i Halvvæggene. Dette Arbejde kaldtes at »stejge«. Undertiden blev der i Staverne (Stejgerne) indflettet Hasselkæppe (»Hæssel«) paa tværs, paa samme Maade som naar der lukkes Gærde. Naar Mændene havde et Antal Vægge færdig, kunde Karlene begynde at kline. Nogle af Karlene fik Plads inde i Længen, andre udenfor. De tog saa den ene Haandfuld Ler efter den anden og satte det fast ind imellem Staverne, og saaledes blev de ved, til Væg efter Væg

var færdig. Efterhaanden som Væggene tørredes, blev et Par Mænd sat til at stryge dem af med en Træskovl (eller Jernskovl), saa de blev glatte. Derefter blev de smurt over med Vand, i hvilket der var blandet lidt Ler. Det kaldtes at »svomme« Væggene. Pigernes Arbejde var, efter hvad endnu levende Mænd og Kvinder, som har deltaget i et rigtigt Klinegilde, meddeler, at bære Ler til Karlene, efterhaanden som de skulde bruge det. En 81-aarig Kone fortæller, at da der i 1854 afholdtes Klinegilde hos hendes Fader, bar hun sammen med deres Pige Ler paa en Bærebør til Karlene, da de klinede en af Gaardens Længer, men i ældre Tid skal Pigerne have deltaget i selve Klinearbejdet. At der under Arbejdet herskede Munterhed paa saadan en Dag, hvor baade unge og gamle var samlet og alle Hænder stadig i Virksomhed, siger sig selv; men var der travlt paa Arbejdspladsen, var det samme Tilfældet inde hos Husmoderen. Hun havde i Anledning af Gildet faaet sine Nabokoner til Hjælp. Der skulde jo koges en stor Portion Middagsmad. Risengrød og Klipfisk var den Tids Festret blandt Bondestanden. Konerne var tillige saa elskværdige at tage hver en Krukke Mælk med til Gildesgrøden, for hvilken Opmærksomhed Husmoderen til Gengæld gav dem Grød med hjem i deres Krukker, saa de kunde beværte baade sig selv og deres Husstand til Middag Dagen efter. Om Aftenen samledes alle Deltagerne i Dagligstuen. De ældre Mænd fik sig et Slag Kort, og Husfaderen lod Klukflasken (Brændevinsflasken) kluke nogle ekstra Gange til Lykke og Held for den nyklinede Længe, og at Ølkanden og Ølkrusene ofte blev fyldt med godt Øl, følger af sig selv. Ungdommen, der ikke følte sig træt af Arbejdet, morede sig efter saadan en Dag med Sang, Dans og Leg til langt ud paa Natten.

Som til alt andet knyttede Overtroen sig ogsaa til Væggene, og den er ikke helt forsvunden endnu. Man hører ofte Folk tale om den saakaldte Vægorm, der arbejder stærkt baade Dag og Nat. Naar den dikkede, for-

talte vore Forfædre hverandre, at nu fik man Storm eller Uvejr; thi »Ormen dikkede saa stærkt i Nat«. Man paa-stod ogsaa, at den lille Orm, der holdt sig skjult i en eller anden Revne i Væggen, kunde forudsige Dødsfald i Familien, derved at den arbejdede tit og stærkt.

De gamle Lervægge forsvinder nu Aar for Aar, og den Dag vil komme, da der ikke findes Bøndergaarde eller Huse med klinede Lervægge. Nye Bygningsmaterialier har fortrængt det gamle Klineværk.
